

กลุ่มหัตถกรรมจากกก

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลัก จังหวัดอุดรธานี

ประชาชนในตำบลหนองหลักส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา และทำไร่อ้อย รวมทั้งมีอาชีพเสริมคือหัตถกรรมจากกก โดยชาวบ้านได้มีการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพตั้งแต่ปี 2542 ซึ่งสามารถสร้างรายได้เสริมให้กับสมาชิกกลุ่มได้เป็นอย่างดี ต่อมาผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มผลิตยังคงมีรูปแบบเดิม เนื่องจากกลุ่มขาดความรู้และความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แบบใหม่ ทำให้ไม่ค่อยประสบความสำเร็จทางด้านการตลาดเท่าที่ควร เนื่องจากสินค้าเริ่มล้นตลาด และไม่ได้รับความนิยมจากผู้บริโภค ส่งผลให้รายได้จากการสานตะกร้าของสมาชิกลดน้อยลง

นอกจากนั้น กลุ่มยังขาดสถานที่ในการจัดแสดงสินค้าภายในตำบลเพื่อเป็นแหล่งประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่มและสินค้าที่ผลิตได้ภายในตำบลด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลัก จึงได้ พยายามหาวิธีการส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของกลุ่ม

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: ไชยวาน

จังหวัด: อุดรธานี

ประชากร: 9,840 คน

พื้นที่: 40.77 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

ในปี 2544 อบต.หนองหลัก จึงได้จัดทำ "ส่งเสริมกลุ่มหัตถกรรมจากกก" ขึ้น เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของตลาด และสามารถจำหน่ายสินค้าได้มากขึ้น พัฒนาให้เป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของตำบล และเพื่อสร้างรายได้เสริมให้กับสมาชิกกลุ่ม

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. สนับสนุนงบประมาณกู้ยืมให้แก่อกลุ่ม จำนวน 20,000 บาท โดยเป็นงบกู้ยืมปลอดดอกเบี้ย กำหนดให้ใช้คืนภายใน 5 ปี
2. ก่อสร้างศูนย์พัฒนาผลิตภัณฑ์จากกก เป็นอาคาร 1 หลัง ณ พื้นที่สาธารณะของ อบต. เพื่อใช้เป็นที่ทำการกลุ่ม และสถานที่แสดงสินค้าของกลุ่ม
3. ด้านการให้ความรู้ด้านต่างๆ แก่สมาชิกกลุ่ม ได้แก่ อบต.ได้ให้คำแนะนำแก่อกลุ่มในเรื่อง การจัดทำบัญชีของกลุ่ม, จัดอบรมเรื่องกรรมวิธีในการผลิต เทคนิคในการผลิต โดยเจ้าหน้าที่เคหะกิจเกษตรตำบลหนองหลัก เป็นเวลา 4 วัน และจัดอบรมเพื่อฝึกสอนทักษะเพิ่มเติมในการผลิต รวมทั้งการออกแบบผลิตภัณฑ์ เป็นเวลา 20 วัน โดยวิทยากรจากสำนักงานอุตสาหกรรม ภาคที่ 4
4. ด้านการผลิต สมาชิกบางส่วนที่ไม่สามารถสานกกได้ จะจัดหาวัตถุดิบ (กก) เพื่อขายให้กับกลุ่ม และสมาชิกที่เป็นฝ่ายผลิตจะรับไปผลิตที่บ้าน รวมทั้งขายผลผลิตให้แก่อกลุ่ม โดยจะมีสมาชิกที่เป็นฝ่ายตรวจสอบคุณภาพของสินค้าให้ได้มาตรฐานตามที่กลุ่มต้องการ ทำหน้าที่ในการรับซื้อโดยมีอัตรารับซื้อคือ หมวกสาน จะรับซื้อจากสมาชิกในราคาใบละ 120 บาท และขายในราคา 135 บาท ซึ่งส่วนต่างจากกำไรจะนำไปเป็นค่าบริหารจัดการภายในกลุ่ม ค่าจัดส่งสินค้า ค่าดำเนินการ และหักเข้ากองกลางร้อยละ 5 เพื่อใช้เป็นค่าสาธารณูปโภคต่างๆ

5. ด้านการปันผล ทำการปันผลปลายปี นอกจากนี้สมาชิกยังได้รับดอกเบี้ยจากเงินออมทรัพย์ ซึ่งดอกเบี้ยนี้จะหักเป็นค่าจัดการภายใน 10% ค่าบริหารจัดการ 20% กำไรให้สมาชิก 10% และที่เหลือให้เป็นเบี้ยขยันแก่สมาชิกที่สามารถทำงานได้เป็นจำนวนมาก
6. ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม มีการเลือกคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เภรณญิก เลขานุการกลุ่ม และคณะกรรมการกลุ่ม ซึ่งกลุ่มประกอบด้วยสมาชิก จำนวน 30 คน

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน	- งบประมาณของ อบต. ในปี 2545 จำนวน 20,000 บาท เพื่อเป็นเงินกู้ยืมปลอดดอกเบี้ยให้แก่กลุ่ม - งบประมาณจากงบกระตุ้นเศรษฐกิจระดับตำบล ในปี 2546 จำนวน 332,384 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างศูนย์พัฒนาผลิตภัณฑ์จากกก
การระดมทุน/การระดมทุน	เงินออมทรัพย์ของสมาชิก โดยกำหนดให้สมาชิกต้องส่งเงินออมทุกเดือน
อุปกรณ์/เครื่องมือ	กก
บุคลากร	- ประธานกลุ่ม ทำหน้าที่ดูแลสมาชิกและประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ 1 คน ทำงานทุกวัน - เจ้าหน้าที่เคหะกิจเกษตร ทำหน้าที่ประสานงานและจัดหาวิทยากรในการฝึกอบรมให้แก่กลุ่ม จำนวน 2 คน ทำงานสัปดาห์ละ 3 วัน - วิทยากร (เจ้าหน้าที่จากสำนักงานอุตสาหกรรม ภาค 4) ทำหน้าที่เป็นวิทยากรในการฝึกอบรมให้แก่กลุ่ม จำนวน 2 คน ทำงาน 20 วัน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
ในช่วงปี 2544	- ประธานกลุ่มได้เข้ามาปรึกษา ปลัด อบต. เพื่อขอความช่วยเหลือในด้านงบประมาณ เพื่อใช้เป็นเงินหมุนเวียนภายในกลุ่ม รวมทั้งขอให้ อบต. สนับสนุนงบประมาณเพื่อก่อสร้างศูนย์พัฒนาผลิตภัณฑ์จากกก - ปลัด อบต. เห็นความพยายามของกลุ่มที่ได้พยายามแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง จึงได้ให้คำแนะนำแก่กลุ่มว่าควรจะมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะรูปแบบให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด	ปลัด อบต./ ประธานกลุ่มฯ
ในช่วงปี 2544	- ประสานงานกับเจ้าหน้าที่เคหะกิจเกษตร เพื่อขอความอนุเคราะห์เข้ามาเป็นวิทยากรในการฝึกอบรมให้แก่กลุ่ม - จัดอบรมให้สมาชิกกลุ่มในเรื่องการพัฒนากรรมวิธีในการผลิต เทคนิคในการผลิต โดยเจ้าหน้าที่เคหะกิจเกษตร เป็นเวลา 4 วัน แล้วหลังจากนั้นเจ้าหน้าที่เคหะกิจเกษตร ได้ติดต่อประสานงานกับสำนักงานอุตสาหกรรม ภาค 4 ให้ช่วยฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะ	ประธานกลุ่มฯ/ สำนักงานเคหะกิจเกษตรอำเภอไชยวาน/ สำนักงานอุตสาหกรรม ภาค 4

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
	ให้กลุ่ม - จัดอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะในการผลิตให้แก่กลุ่ม และให้ความรู้ในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป็นเวลา 20 วัน โดยวิทยากรจากเจ้าหน้าที่จากสำนักงานอุตสาหกรรม ภาค 4	
2545	- กลุ่มเขียนโครงการเพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุนจาก อบต. - เสนอโครงการต่อสภา อบต. และสภา อบต. เห็นชอบให้จัดทำโครงการ โดยที่อนุมัติงบประมาณของ อบต. จำนวน 20,000 บาท เพื่อเป็นเงินกู้ยืมให้แก่กลุ่ม และได้จัดสรรงบประมาณระดับเศรษฐกิจระดับตำบล จำนวน 332,384 บาท เพื่อก่อสร้างศูนย์พัฒนาผลิตภัณฑ์จากกก	ประธานกลุ่ม/ คณะกรรมการบริหาร ของกลุ่มฯ/ สภา อบต.
2545	- ดำเนินการผลิตในรูปแบบกลุ่ม โดยมีรายละเอียดดังนี้ - สมาชิกปฏิบัติงานไปผลิตที่บ้านและนำมาขายให้กลุ่ม - ตรวจสอบคุณภาพของสินค้าโดยฝ่ายตรวจสอบ และจัดส่งสินค้าให้แก่ลูกค้า	กลุ่มหัตถกรรมจากกก
2545 เป็นต้นมา	- กลุ่มได้ทำการประชาสัมพันธ์และหาตลาด โดยการออกร้านตามงานต่างๆ ที่หน่วยงานราชการจัดขึ้น เช่น การออกร้านของจังหวัด หรือไปออกร้าน OTOP ที่เมืองทองธานี เป็นต้น - กลุ่มได้ส่งผลิตภัณฑ์เข้าประกวด และได้รับรางวัลของดีเมืองไชยวาน - ดำเนินการก่อสร้างศูนย์พัฒนาผลิตภัณฑ์จากกก	ประธานกลุ่มและ สมาชิกกลุ่ม
กรกฎาคม 2546	- เปิดศูนย์พัฒนาผลิตภัณฑ์จากกก	ประธานกลุ่มและ สมาชิกกลุ่ม

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --

-- บทบาทความร่วมมือ --

**สำนักพัฒนาเกษตรกร กรม
ส่งเสริมการเกษตร**

ให้ความช่วยเหลือกลุ่มและเป็นที่ปรึกษาในด้านต่างๆ ให้แก่กลุ่ม เมื่อกลุ่มต้องการความช่วยเหลือ และสนับสนุนวิทยากรในการฝึกอบรมให้ความรู้ในเรื่องการพัฒนากรรมวิธีในการผลิต และช่วยออกแบบผลิตภัณฑ์ให้แก่กลุ่ม

**สำนักงานอุตสาหกรรม ภาค 4
จังหวัดสระบุรี**

สนับสนุนวิทยากรในการสอนเสริมทักษะการออกแบบผลิตภัณฑ์ในรูปแบบใหม่ๆ ให้แก่กลุ่ม

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. กลุ่มหัตถกรรมจากกกประสบกับปัญหาหลายๆ ด้วย เช่น ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งสินค้าของกลุ่มยังคงมีรูปแบบเดิม เนื่องจากกลุ่มขาดความรู้และความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แบบใหม่ ส่งผลให้กลุ่มประสบกับปัญหาด้านการตลาดตามมา เนื่องจากสินค้าไม่มีความแตกต่าง

- จากคู่แข่งและไม่ได้ได้รับความนิยมนจากผู้บริโภค ซึ่งส่งผลกระทบต่อรายได้ของสมาชิก
2. กลุ่มยังขาดสถานที่ในการจัดแสดงสินค้าภายในตำบลเพื่อเป็นแหล่งประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่ม

หลังการดำเนินการ

1. สมาชิกกลุ่ม จำนวน 30 คน มีความรู้และความสามารถทั้งในด้านการจักสาน และความสามารถในการสร้างสรรค์ออกแบบผลิตภัณฑ์ในรูปแบบใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดได้ ซึ่งทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จได้รับการคัดเลือกให้เป็นผลิตภัณฑ์ดีเด่นของอำเภอ และสามารถสร้างรายได้ให้แก่กลุ่มโดยเฉลี่ย 60,000 บาท/เดือน หรือสามารถสร้างรายได้ให้สมาชิกประมาณเดือนละ 3,000-4,000 บาท (ซึ่งรายได้ของสมาชิกขึ้นอยู่กับชิ้นงานที่สมาชิกผลิตได้)
2. กลุ่มประสบความสำเร็จในการตลาดในระดับหนึ่ง สามารถขยายตลาดโดยการไปออกร้านทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด เช่น ออกร้าน ณ ศูนย์แสดงสินค้าเมืองทองธานี ในงาน OTOP เป็นต้น
3. มีศูนย์พัฒนาและจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม ซึ่งเป็นประชาสัมพันธ์และแสดงสินค้าให้นักท่องเที่ยวในจังหวัดต่อไป

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. กลุ่มไม่มีความรู้ในเรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์ในรูปแบบใหม่ให้ตรงตามความต้องการของตลาด	1. ประสานงานกับเจ้าหน้าที่เคหะกิจเกษตรอำเภอไชยวาน และสำนักงานอุตสาหกรรมภาค 4 เพื่อเป็นวิทยากรให้แก่กลุ่ม
2. กลุ่มยังขาดทักษะในการหาตลาด และการบริหารจัดการด้านการตลาด	2. หัวหน้าส่วนการคลังของ อบต.ได้ให้คำแนะนำแก่กลุ่มในเรื่องการจัดทำบัญชี นอกจากนั้น ปลัด อบต.และเจ้าหน้าที่เคหะกิจเกษตรได้ช่วยเหลือประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่ม เช่น เชิญกลุ่มไปออกร้านเมื่อหน่วยราชการต่างๆ จัดงาน ทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

การปรับปรุงพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความทันสมัยและเป็นที่ต้องการของตลาด และความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งสำนักงานพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานอุตสาหกรรม ภาค 4 จังหวัดสระบุรี และ อบต. ส่งผลให้กลุ่มสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

กลุ่มหัตถกรรมจากกกมีความยั่งยืน เนื่องจากทางกลุ่มได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค ส่งผลให้กลุ่มสามารถทำการแข่งขันกับคู่แข่งในตลาดได้

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายโปรดปราน สิงห์มัตย์
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลัก
ที่อยู่ : หมู่ 10 ตำบลหนองหลัก อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี
โทรศัพท์ : (042) 265 - 200

ชื่อ-นามสกุล : นางนวลศรี พรหมสอน
ตำแหน่ง : ประธานกลุ่มหัตถกรรมจากกก
หน่วยงาน : กลุ่มหัตถกรรมจากกก
ที่อยู่ : หมู่ 10 ตำบลหนองหลัก อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี
โทรศัพท์ : (072) 222 - 1232

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิธีใหม่ : พ.ศ. 2544

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	หมู่ 10 ตำบลหนองหลัก อำเภอยะโยน จังหวัดอุดรธานี 30270
ขนาดพื้นที่	40.77 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	3,327,370 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
งบประมาณรายได้	3,965,222 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
จำนวนประชากร	10,183 คน
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	ตำบลหนองหลัก มีหมู่บ้าน 10 หมู่บ้าน สภาพ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีหนองน้ำขนาดใหญ่ 2 แห่ง คือ หนองหลัก หนองยาง มีลำห้วยผ่านเชื่อมโยง ไปตามพื้นที่ตำบล จำนวน 3 สาย ประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพทำนา ไร่อ้อย และมีอาชีพเสริมคือ หัตถกรรมจากกก ความสัมพันธ์ของประชาชนในชุมชน เป็นแบบ เครือญาติ เนื่องจากเป็นสังคมชนบทที่ชาวบ้านมีการ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ศักยภาพที่เอื้อนวยต่อการพัฒนา ของตำบล คือ